

21 Mayıs 2008

Türkiye Sermaye Piyasası 2007 Raporu Yayınlandı

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB) tarafından her yıl hazırlanan **Türkiye Sermaye Piyasası Raporunun** 2007 yılı sayısı yayınlandı.

Aracı kuruluşlar, sermaye piyasası ve yatırımcılara dair detaylı analizlerin yer aldığı raporda, 2007 yılında sermaye piyasasında yaşanan gelişmeler, makroekonomik değerlendirmelerle birlikte ele alınıyor.

Aracı kuruluşların sermaye piyasası faaliyetleri, işlem hacmi bilgileri, mali sonuçları ve yatırımcı davranışları gibi sermaye piyasasına dair geniş bir yelpazede yer alan değerlendirmeleri içeren rapora TSPAKB'nin www.tspakb.org.tr adresindeki internet sayfasından erişilebiliyor.

Raporda yer alan önemli sonuçlar, aşağıda kısa başlıklar halinde sunulmaktadır.

Piyasalar

- Uluslararası Borsalar Örgütüne üye 51 borsa içinde İMKB %72 ile dolar bazında Brezilya'dan sonra en yüksek getiriye sağlayan yedinci borsa oldu. İMKB-100'ün YTL bazındaki getirisi ise %42 olarak gerçekleşti.
- Türkiye'de yatırım araçları arasında en yüksek getiriye İMKB sağladı, dolar ve avro ise reel kayba yol açtı.
- Yeni halka arzların etkisi ile İMKB'de işlem gören şirketlerin toplam piyasa değeri %46 artarak 336 milyar YTL'ye, hisse senedi işlem hacmi ise %19 yükselişle 388 milyar YTL'ye ulaştı.
- Birincil halka arz piyasasındaki canlanma, 2 borsa yatırım fonu ve 9 şirketin 4,5 milyar YTL'lik arzıyla sürdü. Halka arzlarda rekor seviyeye çıkılmasında 2,5 milyar YTL'lik Halkbank özelleştirmesi önemli katkıda bulundu.
- Ödünç pay senedi piyasasında işlem hacmi iki kat artarak 1,4 milyar YTL'ye ulaştı.
- Açığa satış işlemlerinin hacmi %59 artışla 14 milyar YTL oldu.
- Faiz oranları %20 civarından %16 seviyesine gerilerken, İMKB piyasalarında ve tescil işlemlerinde aracı kuruluşların gerçekleştirdikleri tahvil-bono kesin alım-satım ile repo- ters repo işlemleri %9 artarak 6,4 trilyon YTL oldu.
- İMKB'de yabancı menkul kıymetler piyasası 2007'de faaliyete geçti. Eurobond'ların işlem gördüğü piyasada 63 milyon \$'lık işlem hacmi gerçekleştirildi.
- Menkul kıymet yatırım fonlarının büyüklüğü %20 artışla 26 milyar YTL'ye yükseldi, GSYH'ya oranı ise değişmeyerek %3'te kaldı.
- Bireysel emeklilik yatırım fonlarının büyüklüğü %62 artışla 4,5 milyar YTL'ye ulaştı.
- Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında işlem hacmi 7 kat attı. Vadeli işlemlerin %89'unu aracı kurumlar gerçekleştirdi.

Aracı Kurumlar ve Bankalar

- 2007'de, 99 aracı kurum ve 40 banka sermaye piyasası faaliyetinde bulundu.
- Banka kökenli aracı kurumlar hisse senedi işlemlerinin %61'ini gerçekleştirdi.
- Hisse senedi işlem hacminde ilk 5 kurum toplam hacmin %26'sını, ilk 20 kurum ise %65'ini oluşturmakta.
- 2007 yılında hisse senedi işlemlerinde yabancı yatırımcıların payı arttı. Yabancılar işlemlerin %24'ünü, yerli yatırımcılar ise %76'sını gerçekleştirdi.
- Hisse senedi işlemlerinde yatırımcı bazında en yüksek paylar %61 ile yurtiçi bireysel müşteriler, %14 ile yurtdışı kurumlara ait.
- Sabit getirili menkul kıymetlerde, kesin alım-satım işlemlerinin %88'i, repo işlemlerinin %81'i bankalar tarafından yapıldı.
- Aracı kurumların sabit getirili menkul kıymet işlem hacminin %87'sini repo işlemleri oluşturdu.
- Aracı kurumlarca yapılan vadeli işlemlerin %57'sini bireysel yatırımcılar gerçekleştirdi.
- Aracı kurumlar, yatırım bankacılığı faaliyetlerinde 193 proje tamamladı.
- Aracı kurumların yönettiği portföy büyüklüğü 3 milyar YTL'yi geçti. Portföy yönetim şirketleri ise 31 milyar YTL'lik portföy yönetiyor.
- 2007 sonunda hisse senedi kredileri tutarı ufak bir artışla 492 milyon YTL oldu.
- Yatırımcıya hizmet verilen şube, acente gibi fiziki erişim noktası 5.058'e yükseldi.
- Aracı kurumlarda çalışan sayısı 5.860 oldu. Aracı kurum başına ortalama çalışan sayısı 59 olarak kaldı.
- Aracı kurum çalışanlarının %74'ü yükseköğrenim mezunu, %42'si kadın.
- İş tecrübesi arttıkça, sektörde çalışan kadınların ağırlığı düşüyor.
- Aracı kurumlar sağlam ve likit mali yapılarını korudular. 2007 sonunda aracı kurum sektörünün aktif toplamı 3,8 milyar YTL, özsermayesi 1,9 milyar YTL oldu. Toplam gelirler ise %28 artışla 1,1 milyar YTL'ye ulaştı.
- Aracı kurumların vadeli işlem komisyon gelirleri 7 kat artarak komisyon gelirlerinin %12'sini oluşturdu.
- Aracı kurumların varlık yönetimi gelirleri %53 artışla sektörün önemli bir gelir kaynağı oldu.
- Aracı kurum sektörünün net kârı %65 arttı ve 309 milyon YTL'ye ulaştı.

Yatırımcılar

- 2007 Eylül ayı itibariyle Türkiye'de toplam tasarruflar 560 milyar YTL. Tasarrufların dörtte üçünü mevduat ve sabit getirili menkul kıymetler oluştururken, dörtte biri hisse senedi ve yatırım fonlarında.
- Yurtiçi yerleşiklerin tasarrufları 440 milyar YTL. Bunun %72'sini mevduat oluşturuyor. Sabit getirili menkul kıymetlerin payı %14 iken, hisse senetlerinin payı %7 seviyesinde.
- Yurtdışı yerleşiklerin tasarruflarının ise %65'i hisse senetlerinde.
- 2007 sonu itibariyle toplam hisse senedi yatırımcısı sayısı 941.000 oldu. Bunun 935.000'i bireysel yatırımcılar.
- Toplam hisse senedi portföyünde, yerli bireylerin payı düşerken, yabancı fonların payı arttı.
- Tüm yabancı fonlar hisse senetlerinin %32'sine, 100 yabancı fon ise hisse senetlerinin %22'sine sahip.
- Yabancı banka ve aracı kurumları içeren tüzel yatırımcılarla beraber, toplam yabancıların payı %72'yi buluyor.
- Yerli fonlar ise hisse senetlerinin yalnızca %1'ine sahip.
- 1.736 bireysel yatırımcının 1 milyon YTL'nin üzerinde hisse senedi portföyü bulunuyor. Bu yatırımcılar toplam bireysel hisse senedi portföyünün %44'ünü ellerinde bulunduruyor.

- Bireysel yatırımcı sayısının %85'ini oluşturan 788.000 kişinin hisse senedi portföyü 10.000 YTL'nin altında, ortalama portföy büyüklükleri ise 1.150 YTL.
- Tüm hisse senedi yatırımcılarının üçte biri İstanbul'da bulunuyor ve hisse senedi portföylerinin %21'ine sahip.
- Bireysel yatırımcıların yaklaşık yarısı 35-49 yaş grubunda.
- Yaşla birlikte ortalama portföy değerleri artıyor. En yüksek ortalama hisse senedi portföyüne sahip olan grup 75 yaşın üzerinde.
- Portföy değeri en fazla artan grup ise, ortalama 41.000 YTL portföy değeri ile 20 yaş altı gruptaki yatırımcılar. Bu gruptaki portföy değerlerinin, ardından gelen yaş gruplarına kıyasla hayli yüksek olması dikkat çekiyor.
- Yabancı yatırımcıların hisse senedi saklama bakiyeleri ve işlem hacimleri son 10 yılın en yüksek seviyesine ulaştı.
- Yabancılar hisse senetlerinin %72'sine sahipken, işlemlerin %24'ünü gerçekleştirdiler.
- Yabancı yatırımcıların portföyleri 2007 yılında 27 milyar \$ değer kazandı.
- Yabancı yatırımcıların ortalama yatırım vadesi 9 aya yakınken, yerli yatırımcılarınki 35 günde kaldı.
- 2007'de menkul kıymet yatırım fonu hesap sayısı 2,9 milyon adet, portföy değeri de 26 milyar YTL oldu.
- Yatırım fonlarının %88'i bireysel yatırımcılarda. Bu yatırımcıların %84'ünün yatırım fonu portföy değeri 10.000 YTL'nin altında.
- Yatırım fonu yatırımcıların yarısı 30-49 yaş grubunda. Ortalama portföy yaşla beraber artıyor. 20 yaş altının ortalama yatırım fonu portföyü 1.600 YTL iken, 75 yaş üstü grubun 18.600 YTL.
- Toplam 1,5 milyon emeklilik yatırım fonu yatırımcısı 4,6 milyar YTL'lik portföye sahip.
- Emeklilik yatırım fonu yatırımcılarının %40'ı 25-34 yaş grubunda, %34'ü İstanbul'da ikamet ediyor.
- 2007 sonunda özel sektör borçlanma araçlarının toplam değeri 381 milyar YTL. Bu senetlerin dörtte üçü yerli ve yabancı tüzel kişilerde bulunuyor.